

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

Resumé ark

Barnets navn:.....

A. KOMMUNIKATIVE FUNKTIONER

Rækken af funktioner, som udtrykkes

Måden hvorpå intentioner udtrykkes

f.eks.: præ-tilsigtet, fagter, brug af stemmen, ord, fraser, sætninger

B. REAKTION / SVAR PÅ KOMMUNIKATION

Type af input, som der typisk responderes på

f.eks. berøring, fagter, tegn, ord i en kontekst, spørgsmål, direkte anmodning, indirekte anmodning, særligt sprog, vittigheder og ordspil

Hvordan barnets respons udtrykkes

f.eks. ingen reaktion, ansigts og kropsbevægelser, fagter, ikke forståeligt sprog, udtalte kommentarer, spørgsmål

C. INTERAKTION OG SAMTALE

Barnets bidrag til at igangsætte og vedligeholde interaktion

Type af interaktion

f.eks. deltager, tager føringen, viser sig indesluttet, svarer med interesse, foretrækker en-til-en, virker på/tiltrækker tilhørere, har brug for at der tages hensyn??

D. SITUATIONSBESTEMT VARIATION

Hvordan kommunikation kan variere over tid, emne, situation og partner

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

Oversigt over opbygningen

A. Kommunikative funktioner

1	Tiltrække opmærksomhed
2	At bede om
3	At afvise
4	At hilse
5	Selvudfoldelse og selvhævdelse
6	At benævne noget
7	At kommentere
8	At give information

B. Respons/svar på kommunikation

9	At få barnets opmærksomhed
10	Interesse i interaktion
11	Forståelse af fagter
12	Bekræftelse af forudgående ytring
13	At forstå talerens intentioner
14	Forventninger
15	Respons på en fornøjet måde
16	Respons på "nej" og aftaler

C. Samspil og samtale

17	At deltage i interaktion
18	At tage initiativ til interaktion
19	Fortsætte en interaktion eller samtale
20	Nedbrud i samtalen
21	Reparation af samtale
22	At bede om at præcisere
23	At afslutte en interaktion
24	At lytte til konversation
25	At slutte sig til en samtale (som er i gang)

D. Variation ud fra sammenhængen

26	Personer
27	Situationer
28	Tidspunktet
29	Emne
30	Bøger som baggrund for kommunikation
31	Brug af sprog under leg
32	Interaktion mellem legekammerater
33	Overensstemmelse med sociale konventioner

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

A. Kommunikative funktioner

1. Tiltrække opmærksomhed

a. til sig selv

Hvordan får (barnets navn) sædvanligvis din opmærksomhed?

Eksempler:

ved at græde
rykker i dig
kalder (f.eks. mor)
ved at sige noget som "se mig"

b. til begivenheder, ting, andre personer

Hvis du og (barnets navn) gik hen ad gaden eller i parken og (han/hun) så noget spændende, hvad ville (barnets navn) sandsynligvis gøre?

Eksempler:

Pege
Pege og sige lyde
Pege og vende sig for at se på dig
Sige et ord, f.eks. "se" "flyvemaskine"
Begynde at snakke om det

2. at bede om noget

a. bede om en ting

hvis du var i køkkenet og (barnets navn) så noget (han/hun) vil have at spise, men det var uden for rækkevidde, hvordan ville (han/hun) lade dig vide det?

Eksempler:

Ved at græde
Ved at række ud og pege på det
Ved at pege og lave bedende lyde
Ved at trække dig over til det eller skubbe din hånd over til det
Ved at se eller pege på det og sige dets navn.
Ved at pege og sige noget som: " jeg vil have det"

b. bede om en handling

hvordan lader (barnets navn) dig vide hvis (han/hun) vil op til dig?

Eksempler:

Ser op til dig
Rækker armene op til dig
Siger "op" "bæres"
Siger "jeg er træt", "mine ben gør ondt"

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

c. beder om hjælp

Hvis (barnets navn) har brug for hjælp. Hvis f.eks. (han/hun) er på et stykke legetøj på hjul og kører fast eller har brug for at stropper løsnes for at komme ud af barnevognen, hvad vil (han/hun) sandsynligvis gøre?

Eksempler:

Græde
Lave bedende lyde, som ikke er ord
Kalde på dig
Sige noget i retningen af "sidder fast" eller "kan ikke gøre det"

d. bede om at gøre noget igen

Hvis man løfter og lader (barnets navn) falde ned på ens lår og (han/hun) vil have en til at gøre det igen, hvordan viser (han/hun) det så?

Eksempler:

ved at smile til en
Ved at lave små hoppende bevægelser
Ved at lave bedende lyde
Ved at sige "mere" eller "igen"

e. bede om information

Hvis (barnets navn) opdager noget nyt hjemme, hvordan spørger (han/hun) så om det?

Eksempler:

Ved at stirre på det
Ved at pege på det og se op på en
Ved at sige "det" eller "hva' det"?
Ved at stille andre spørgsmål om det (som "hvad er det til?")
Fortsætter med at spørge "hvorfor", "hvorfor?", når man svarer

3. at afvise

Hvis (barnets navn) sidder ved bordet og man giver det noget mad, som det ikke vil have, hvad vil det så mest sandsynligt gøre?

Eksempler:

Græde
Vende ansigtet væk
Skubbe maden væk
Sige "nej"
Sige noget i retningen af "ikke lide" eller "vil ikke have"
Bede om noget andet

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

4 Hilse

- a. hilse når man kommer
hvis der kommer et familiemedlem på besøg, hvordan reagerer (barnets navn) som oftest?

Eksempler:

Lader sig ikke mærke af det
Ser på personens ansigt
Smiler og laver lyde til hilsen
Løfter armene op til hilsen
Siger personens navn
Siger hilse-ord som "hej" eller "dav"

- b. hilse, når nogen tager af sted
Hvad gør (barnets navn) når nogen tager af sted?

Eksempler:

Viser ingen reaktion
Vinker igen på vinken (imitation)
Vinker spontant
Siger "hej" eller "farvel (plus navn)

5. selvudfoldelse og selvhævdelse

- a. at udtrykke følelser

Glæde: hvis barnet nyder noget, hvordan viser (hun/han) det?

Eksempler:

Ved at smile
Ved at le
Ved at klappe i hænderne
Ved at bede en om at gøre det igen
Ved at sige noget i retningen af "lide det", "det er sjovt".

Ked af det: Hvis barnet er kommet til skade eller er ked af det, hvordan viser (han/hun) det så?

Eksempler:

Ved at græde
Ved at komme og blive trøstet/"gøre det bedre med et kys"
Ved at fortælle en hvor det gør ondt og hvad der er i vejen

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

hævde selvstændighed

Hvis man prøver at hjælpe (barnets navn) med at gøre sonet som at klæde sig på og det vil gøre det selv uden hjælp, hvordan lader det så en det vide?

Eksempler:

- Ved at vride sig og skribe
- Ved at prøve at gøre det selv
- Ved at sig "mig" eller "mig selv"
- Ved at sige jeg vil selv gøre det

6. at benævne noget

Når (barnets navn) opdager noget det genkender, hvordan udtrykker det så et navn på det?

Eksempler:

- Ved at sige lyde (vokalisere)
- Ved at lave en bevægelse/fagter
- Ved at lave en lyd, som er relateret dertil (miau for kat, vroom for bil)
- Ved at bruge sit eget ord for objektet
- Ved at sige objektets navn
- Ved at sige en sætning (f.eks. det er en

7. at kommentere

a. bemærkning om en ting

Hvis man sætter noget væk og (barnets navn) ser noget der er interesseret i, hvad slags bemærkning vil det så komme med?

Eksempler:

- Peger på det
- Benævner det
- Siger hvem det tilhører, f.eks. "min"
- Siger noget om det (f.eks. itu, snavset, det er en lille en, ikke?)

b Bemærkning når noget forsvinder

Hvis(barnets navn) bemærker at noget er forsvundet fra hvor barnet normalt vil forvente det skal være, hvad slags bemærkning vil barnet komme med?

Eksempler:

- Pege på stedet
- Siger navnet på tingen
- Siger "væk"
- Siger noget i retningen af "bil væk", hvor er Teddy henne?

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

8. at give information

Hvis noget sker mens man ikke lige er til stede (f.eks. noget går i stykker, nogen slår sig) hvordan vil (barnets navn) gøre dig opmærksom på det?

Eksempler:

ved at gå hen til dig og begynde at græde

Ved at pege på f.eks. et blåt mærke eller noget legetøj, som er gået i stykker

Ved at sige "i stykker" eller navnet på en person

Ved at fortælle dig det, på en måde hvor du må sondere (probe) for at forstå det

Ved at fortælle dig det tydeligt

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

B. Reaktion/svar på kommunikation

9. At få barnets opmærksomhed

Hvis du vil have barnets opmærksomhed, hvordan gør du så?

Eksempler:

- ved at nærme dig barnets ansigt
- Ved at røre ved barnet
- Ved at sige barnets navn

10. Interesse i interaktion

Hvis du sidder tæt ved barnet og taler til det, hvordan svarer det normalt?

Eksempler:

- Viser begrænset interesse
- Ler interesseret ud og giver dig øjenkontakt
- Bevæger sin krop og sit hoved
- Tager del i "samtalen" med brug af lyde og ord

11. forståelse af fagter

Hvis du peger på noget du vil have barnet til at se på, hvad gør det så oftest?

Eksempler:

- Responderer ikke
- Ser på dig, og ikke hvor du peger hen
- Ser på det, hvis det er tæt ved
- Ser på det, selv om det er ret langt væk

12. bekræftelse af forudgående ytring

Når du taler til barnet, hvordan kan du vide at barnet er klar over at du taler til det?

Eksempler:

- ser på dit ansigt
- Smiler og ser
- Ser og laver lyde
- Svarer dig med tale

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

13. at forstå talerens intentioner

a. Svar på anmodning om en handling

Hvis du giver barnet en instruktion, som "gå hen og tag dine sko på", hvordan responderer barnet på det?

Eksempler:

Viser ingen reaktion
Ser på dig men synes ikke at vide hvad det skal gøre
Går målbevidst af sted men kommer ikke tilbage
Gør det som en del af en fast rutine
Udfører din anmodning

b. Svar på anmodning om information

Hvis du spørger barnet om information, f.eks. "hvad har du lavet?", hvordan vil barnet sandsynligvis respondere?

Eksempler:

Viser ingen reaktion
Peger eller bruger fagter
Viser dig noget
Fortæller dig noget med enkelt ord f.eks. "park"
Siger "malede", "ved det ikke"

14. Forventning

Hvordan reagerer barnet på noget som "ride, ride, ranke" eller en ynglings sang med handlinger?

Eksempler:

Responderer ikke
Virker interesseret
Fniser i forventning af at blive kildret
Tilføjer manglende ord
Falder ind og siger noget af det sammen med dig
Lægger mærke til hvis du ændrer på ordenen

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

15. Respons på en fornøjet måde

Hvilke ting får barnet til at le?

Eksempler:

Kildren
Titte-bøh lege
Gemmeleg, svinge i luften eller fangeleg
Sjove sange
Vittigheder
Bande ord

16. Respons på "nej" og aftaler

a. Hvis du har sagt "nej" til barnet hvordan responderer barnet sædvanligvis?

Eksempler:

Accepterer det
Bliver arrig, surmuler
Bliver ved med at spørge
Kommer med et alternativt forslag, f.eks. "bare en gang", "så i morgen?"

b. Hvis du siger "om et minut" hvordan responderer barnet så?

Eksempler:

Forstår det ikke og bliver ved med at spørge
Bliver gal over det
Venter, og spørger igen efter en tid

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

C Interaktion og samtale

Den måde du og dit barn taler med hinanden.

17. at deltage i interaktion

Når du og barnet leger eller er i interaktion sammen, hvordan deltager barnet så?

Eksempler:

- ser interesseret ud
- Smiler og ler
- Siger lyde og pludrer
- Ved bruge fagter til at pege, vise og række ud efter noget
- Ved at bruge ord og simple fraser
- Ved selskabelig tale

18. at tage initiativ til interaktion

Hvis barnet nogen sinde starter en samtale eller et lille spil med dig, hvordan gør det så det?

Eksempler:

- Ved at fange dit blik, få øjenkontakt
- Ved at lave små lyde
- Ved at komme nærmere og se dig i øjnene
- Ved at give eller vise dig noget
- Ved at snakke til dig (f.eks. spørge om du vil være med, sige "prøv at gætte")

19. Fortsætte en interaktion eller samtale

Når en samtale eller et spil er startet, hvad holder den så i gang?

Eksempler:

- Barnet mister hurtigt interessen
- Du må styre den
- Barnet tager styringen
- Barnet ønsker at blive ved og ved

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

20. nedbrud i samtalen

Når der bliver problemer med samtalen mellem dig og barnet, hvad er så oftest grunden til det?

Eksempler:

- Problemer med at forstå barnets tale eller signaler
- At følge hvad barnet ønsker du skal gøre
- Barnet har svært ved at forstå dig
- Barnet koncentrerer sig ikke så længe
- Barnet forklarer ikke hvem og hvad der henvises til

21. Reparation af samtale

Hvis barnet prøver at fortælle dig noget og du ikke har forstået, hvad gør barnet så ved det?

Eksempler:

- Bliver ked af det og giver op
- Bliver meget gal og får et raserianfald
- Bliver ved med at gentage det og prøve at få dig til at forstå
- Ændrer måden hvorpå barnet prøver at sige det for at prøve at tydeliggøre det
- Prøver at finde en anden måde at fortælle dig det

22 At bede om at præcisere

Hvis barnet ikke forstår noget som bliver sagt til det, hvordan viser det det?

Eksempler:

- Ser forvirret ud
- Gentager hvad du lige har sagt
- Beder om at præcisere (f.eks. hm, hvad, hvad sagde du)
- Siger "hvad mener du?"

23. At afslutte en interaktion

Hvordan slutter en interaktion mellem jer normalt?

Eksempler:

- Barnet ser væk
- Barnet går sin vej
- Barnet skifter emne
- Du stopper det

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

24. At lytte til konversation

Hvordan reagerer barnet over for samtale som det hører?

Eksempler:

- Lader sig ikke mærke af det
- Reagerer på sit eget navn
- Reagerer på særlige ord (f.eks. is, seng)
- Spørger om hvad der bliver snakket om
- Prøver at deltage

25. at slutte sig til en samtale (som er i gang)

Hvis barnet nogen sinde prøver at gå med i en samtale som andre har gang i, hvor gør det så det?

Eksempler:

- Ved at lave en masse støj
- Ved at stå og drive omkring i nærheden
- Ved at trække i dig eller hviske dig i øret
- Ved at snakke i munden på andre
- Ved at falde ind, når der er en pause

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

D Situationsbestemt variation

26. Personer

Er der personer som barnet holder af at være sammen med eller taler mere med end andre?

Eksempler:

- Forældre
- Andre medlemmer af familien
- Person, som passer barnet eller lærer
- Venner af familien
- Andre børn
- Snakker gerne med alle

27. Situationen

Er der situationer hvor barnet kommunikerer mere?

Eksempler:

- Hjemme
- I skolen/børnehave
- På telefon
- Hos en ven
- I en gruppe

28. Tidspunktet

På hvilke tidspunkter af dagen kommunikerer barnet mest?

Eksempler:

- Ved badet
- Måltider
- Sengetid
- Når man går til skole/børnehave
- Når man går hjem fra skole/børnehave

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

29. emne

a. Hvad kan barnet lide at tale om?

Eksempler:

- Her og nu aktiviteter
- Legetøj/spil
- En fra familien/venner
- Fjernsynet
- Sport eller andre interesser
- Er tilbøjelig til at holde sig til et emne

b. Er der tidspunkter hvor barnet vil spørge om abstrakte ting som gud, død, hvordan verden startede? Hvilke ting vil barnet diskutere?

Eksempler:

- Gud
- Døden
- Hvordan verden begyndte
- Hvad der er rigtigt og forkert
- Krig

30 bøger som baggrund for kommunikation

Hvordan responderer barnet på bøger?

Eksempler:

- Holder af at se bøger sammen med en voksen
- Peger for at benævne ting
- Kan lide at lytte til historier
- Fortæller dig dele af historien
- Viser ikke interesse for bøger
- Læser og snakker meget om bøger

31 brug af sprog under leg

Når barnet leger, hvad slags snak eller lyde laver barnet?

Eksempler:

- Er normalt stille
- Laver lyder som lyder som snak, men som ikke er rigtige ord
- Laver passende lyde (bil-lyd, dyrelyd)
- Snakker om hvad der er gang i
- Snakker på en passende måde til forskellige personer/roller
- Digter historier
- Snakker til en imaginær legekammerat

PRAGMATISK PROFIL

i hverdags kommunikations færdigheder hos førskolebørn

32 interaktion mellem legekammerater

Når barnet er sammen med andre børn, hvordan deltager det så?

Eksempler:

- Leger alene
- Leger ved siden af de andre
- Ser til fra sidelinjen
- Har brug for voksen støtte og deltagelse
- Forslår en spil eller en aktivitet
- Prøver at dominere
- Tager del i legen med fornøjelse
- Klæber til voksne

33. overensstemmelse med sociale konventioner

I hvilken grad viser barnet opmærksomhed for behov for at være høflig og tilpasse sig til sociale konventioner som har at gøre med at snakke?

Eksempler:

- Siger nogle gange "vær venlig" og "tak"
- Er høflig over for ældre personer/besøgende
- Bander ikke på upassende tidspunkter
- Kommenterer på andre personers uforskammetheder
- Kommer ikke med personlige kommentarer foran folk